

श्रीअन्तु प्रकाशन (प्रा.)लि.

पूर्वांचल

Purwanchal National Daily

◆ वर्ष : २८ ◆ अंडक : १०२ ◆ पृष्ठ ४ ◆ बितामोड ◆ विसं. २०७९ फागुन १६ गते मंगलवार (Tuesday, February 28, 2023) नेपाल सम्बत् ११४२ Web : www.purwanchaldaily.com ◆ मूल्य रु : ५/- भारतमा भारु : ४/-

उपाधि मच्छिन्द्र कि आर्मीलाई ?

पार्षद मण्डल

भद्रपुर, फागुन १५। शहीद स्मारक 'ए' डिजिन लिग च्याम्पियन मच्छिन्द्र फटबल क्लब र विभागीय टोली नेपाली सेनाको त्रिभुवन आर्मी क्लब उपाधि

दुर्घट्यवाहर गर्दा

पाइलटलाई उडानमा रोक

काठमाडौं, फागुन १५। विमान परिचारिकामाथि दुर्घट्यवाहर गरेको अभियोगमा नेपाल वायुसेवा निगमका पाइलटलाई जाहज उडानमा रोक लाग्दैएको छ।

नेपाल नागरिक उड्यन प्राधिकरण (क्यान) मा २०७९ साउन १२ गते मतेसियाको क्वालिलाम्प्रबाट विभवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल आएको नेवाको उडान संख्या आर-४९६ को चालक दलका सदस्यले विमान परिचारिकामाथि गैरव्यवसायिक तथा दुर्घट्यवाहर गरेको उजुरी परेको थिए।

विमान चालकद्वारा परिचारिकामाथि दुर्घट्यवाहर गरेका विषयमा उजुरी परेपछि प्राधिकरणले सो चालक दलका पाइलटलाई उडानमा रोक लगाएको नेपाल नागरिक उड्यन प्राधिकरण (क्यान) का प्रवक्ता जगन्नाथ निरौलाले बताएँ। उन्हे भने- विमान परिचारिकामाथि दुर्घट्यवाहर गरेका विषयमा उजुरी परेको छ, यस विषयमा सत्य-तथ्य बुझ (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

मुद्रा सम्बन्धी आपराधिक घट्यन्त्र

सलाही, फागुन १५। मुद्रा सम्बन्धी आपराधिक घट्यन्त्र गरेको अभियोगमा मलगवा नगरपालिका-९ स्थित सीमाक्षेत्रबाट थारिड गल्थी गाउँपालिका-९, बस्ने ३२ वर्षीय गोपाल खनाल समेत २ जनालाई प्रहरीले पकाउ गरेको छ।

सलाहीका सीमावर्ती क्षेत्रमा ठारी तथा आपराधिक घट्यन्त्र गर्ने उद्देश्यले ३ गुणा बढी पैसा दिन्दू भन्दै लोभ-लालच तथा प्रलोभनमा पारी लुटपाट गर्ने गरेको घटना दोहारै गएपछि जिल्ला प्रहरी कार्यालय सलाहीबाट खटिएको प्रहरीले अनुसन्धानको क्रममा उनीहरूलाई नेपाली नोटहरूसँग मिले कागजका गही ९९, ४३८, ८०० रुपैयाँ, पैसा आकारको कागज काट्ने मेसिन १ थान, डार्परी २ थान र मोबाइल ४ थानसहित केता पारी पकाउ गरेको हो।

यसअघि २०७५ भद्रौ ३० गते सलाही गोडैता नगरपालिका-३ मधुवारी गाउँवाट सोही प्रकारको ठारीमा संलग्न भारत बिहार सीतामढी ग्राम पञ्चायतका शत्रुघ्नकुमार भगतसमेत २ जनालाई

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

पल रिहा, सन्दीपलाई विदेशको अनुमति

जेलमुक्त भएपछि उनी अत्यन्त खुसी देखिएका थिए। उनले आपनो समर्थकहरूलाई हात हल्लाउदै ध्ययवाद दिए। उनलाई उच्च अदालत पोखराले सफाई दिएकोमा पूजा शमार्दिले रमेश उप्रतीसम्मत सामाजिक सञ्जालमा खुशी अक्त गरेका छन्। २०७६ सालको फागुन १५ गते देखिएको जेल जीवन विताउन थालेका पल धूयाकै एक वर्षमा सबै मुद्रासले नवलपुर अदालतको फैसला उल्टाउदै

एमाले अब प्रमुख प्रतिपक्ष

तीन दल सरकारबाट बाहिरिए, १६ मन्त्रालय खाली

काठमाडौं, फागुन १५। नेकपा (एमाले)ले सरकारलाई दिएको समर्थन फिता गर्दै सरकारबाट बाहिरिएको छ। सरकारमा सहभागी भएको ६५ दिनमा एमाले बाहिरिएको हो। एमाले अब संसदमा प्रमुख प्रतिपक्षी कितामा पुरोको छ।

दुई दिनअघि (यहाँ फागुन १३ गते) सचिवालय बैठकले सरकारलाई निरन्तरता दिने निर्णय गरेको एमाले ले सोमवार बयेको सचिवालय बैठकमा सरकारबाट अलग हुने निर्णय गरेको छ। यसअघि राप्रपा र रास्वपा सत्ताबाट बाहिरिएका थियो।

तीन पार्टी सरकारबाट बाहिरिएसँगै १६ मन्त्रालय खाली भएको छ। सोमवार एमाले सचिवालयको बैठकले प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल नेतृत्वको सरकारबाट बाहिरने र सरकारलाई दिएको समर्थन फिता लिने निर्णय गरेसँगै प्रधानमन्त्री दाहाल मातहतमा रहेन भन्नालयको संख्या १६ पुरोको हो।

पुस १० गते सरकार गठन गर्दा भएको सहमति पालना नभएको जनाउदै सरकारबाट बाहिरिने निर्णय

गरेको बैठकपछि, आयोजित प्रकार सम्मेलनमा उप्रधान तथा अर्थमन्त्री समेत रहेका पार्टीका उपाध्यक्ष विष्णुप्रसाद पौडेलले जानकारी दिए। गत पुस १० गते प्रधानमन्त्री दाहालको नेतृत्वमा गठन भएको सरकारमा एमाले सहभागी थियो।

एमालेकातपर्काट सहभागी मन्त्रीहरूले सोमवार राजीनामा भएका छन्। प्रधानमन्त्री निवास चालवाटारमा पुरो नेकपा एमाले का उपाध्यक्ष एवम् उप्रधान तथा अर्थमन्त्री दाहाल पौडेलसहितका विद्युतप्रसाद पौडेलसहितका थियो।

पहिलो अन्तर्राष्ट्रिय नेपाली डान्स रियालिटी शो

अहिले सरमकै सर्वाधिक व्यापार प्राइज

एकल

पहिलो पुरस्कार

दोस्रो पुरस्कार

तेस्रो पुरस्कार

१ करोड | ३० लाख | २० लाख

सांस्कृतिक समूह

पहिलो पुरस्कार

दोस्रो पुरस्कार

तेस्रो पुरस्कार

२० लाख | १० लाख | ५ लाख

Proudly Presented by

Intra-National Welfare and Support Foundation of America
(to promote Nepali Art Culture and Language)
www.intrafoundation.org

Marketed by

sguragain123@gmail.com

नाबालिकाको तस्वीरमा

अश्लीलता जोडदा...

ओखलढुङ्गा, फागुन १५। नाबालिकाको तस्वीरमा अश्लीलता जोडी हेरानी दिएको अभियोगमा ओखलढुङ्गा सुनकोषी गाउँपालिका-४ घर भएको २७ वर्षीय मुगाधन श्रेष्ठलाई प्रहरीले पकाउ गरेको छ।

सामाजिक सञ्जालको प्रोफाइलमा नाबालिकासंग वातालाप गरेको तथा वातालापको क्रममा नाबालिकाको प्रोफाइलबाट तस्वीरहरू डाउनलोड गरी सोही तस्वीरमा अश्लील तस्वीरमा जोडी मेसेज्जरमार्फत पठाई हेरानी दिने गरेको खुल्ल (बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

हस्तकलाको प्रवर्द्धन गर

नेपालको विशिष्टता र पहिचान भनेको यहाँको सौलिक कला, संस्कृति नै हो । प्राचीनकालदेखि नै नेपाल र नेपालीको पहिचान काथम गरेको कलाभित्र पनि हस्तकला विश्वमा प्रशिद्ध छ । युवा कलाकार अरनिकोले चीनसम्म पूँगेर तथाँ निर्माण तथा मर्मतसम्भार गरेका कलाकृतिका आधारमा नेपालको श्रीदृष्टि भएको ऐतिहासिक तथ्य पनि हामीले सुन्नै र पढ्दै आएका हैं । हस्तकलाभित्र काल्पकला, धातुकला पनि पर्श्व जस्ते आज पनि विश्वमा नेपाललाई प्रशिद्ध दिलाएको छ । हास्त्रो भृ-बतोट, पहुँच र स्रोतका आधारमा पनि ठूलूला उद्योगधन्दाको सम्भावना त्यति सहज छैन, त्यसैले मुलुकको आर्थिक समृद्धिका लागि पनि सिप्युत हात, लग्न, धैर्य र निरन्तरताको खाँचो छ ।

यही सत्य र तथ्यलाई भाषा भद्रपुरका निर्मल शाक्यले अनुभूत गरेका छन् र आफ्नो सिप खेर जाने वस्तुमा जीवन दिएर आर्थिक विकासको बाटो खोज्दैन् । त्यसो त हामीको हुँपुँली पेशालाई निरन्तरता दिने मानविकता क्रममः हराउँदै गएको छ । काठका, फलाम वा अन्य धातुका चित्र, मूरि, हातियार र अन्य सामग्री बनाउनेतर्फ नयाँपुस्ता विकर्षित हुँदै जान थालेको छ । 'श्रीखण्ड चिन्हले त्यसलाई निधारमा लगाउँदैन्, नचिन्ले खुर्पामा बाँड हाल्दून्' -यो व्यवहार सिद्ध कुरा हो । माल पाएर चाल पाइएन भने आफूसँग भएका मूल्यवान वस्तु कौडीमा पनि बिकौनलै । त्यसैले आफूसँग भएको, आफ्ना पुर्वाले थामी त्याएको हस्तकलाका विशिष्ट सिप र कलालाई लोप हुन नदिनेतर्फ राज्यले पनि संरक्षणसहितको पहल गर्नपर्दै ।

भद्रपुरका निर्मलले खेरजाने बाँसको जरामा जीवन खोज्दै नमग्न आमदानी गरिरहेको समाचार स्वेदेशमा कैमै छैन भन्ने हराउनलाई जावाफ हुनसक्छ । त्यही जरा, काठ र पातामा सिप पोँख्दै गरेका निर्मललाई उनकी श्रीमतीको पनि पूर्ण साथ, सहयोग रहेको छ । माग धान्न कै लागि कामदार थनु परेको सुसमाचार हुन सक्यो भने आत्मनिर्मरता र स्वरोजगारीका लागि सहायक हुन्छ नै । आर्थिक अवस्थाका कारण हस्तकलाका सामग्रीहरु नेपालीका लागि पहुँचमा छैन । त्यसैले समृद्ध देशहरूमा यस्ता सामग्रीहरु निर्यात हुन्छन् । बढी मेहनत र समय लाग्ने हुनाले लागत बढी हुने यस्ता वस्तु क्यानडा, जापान, अमेरिका र युरोपका देशहरूमा बढी विकौनलै । माग अनुसार उत्पादन गर्न नसक्दा अहिले पनि अपेक्षित लाभ लिन नसकेको अवस्थामा स्थानीय सरकारले पनि त्यतातर्फ ध्यान दिनु पर्दै । रोजगारीको प्रश्स्त सम्भावना बोकेर यस क्षेत्रमा सहयोग गर्न सके दिग्गे र समावेशी आर्थिक विकास पनि सहज हुन्छ । यसलाई संरक्षण गर्न सकिए दिनहु दुई हजारभन्दा बढी युवाहरको विदेशिको क्रमलाई पनि रोकन सकिने थियो । प्राचीनकालदेखि नै निर्यात व्यापारमा उल्लेख्य हिस्सा ओगटेको हस्तकलाका सामग्री विश्वका चालीसभन्दा बढी देशमा निर्यात भइरहेको छ । त्यसैले आवश्यक नीति निर्माण गरी आर्थिक विकास र रोजगारीको सूजना गर्ने नेपालीको पहिचान बनाएको हस्तकलाको प्रवर्द्धनमा राज्यको उचित ध्यान जानुपर्दै ।

सुदेश खतिवडा

'अब दुई-चार दिन आउन भ्याइदैन अनि आजै हैरे आएको' -भन्दै उनीसँग पुरानो चिनजानका मेरा विरामी सम्मुखी बालाई भेट्न आएका तिर्मोड स्वास्थ्य शाखामा कार्यरत मेरा गाउंले दाजु वीपक सापकोटालाई विर्ता सिटी हिस्पिटल छेउपैरे भेट्ना अब आउन नभ्याने कारण चाहिँ आम औषधि सेवन रास्त्रिय कार्यक्रम रेहेको र आफू मेडिसिन डिस्ट्रिब्युशन र मोनिटरिङ प्रोग्राममा व्यस्त रहेन सेवुलूल रहेको बताए । वीपक सापकोटाले भने जस्तै यो कार्यको तालिका यो पटक भाषासहित नेपालका ११ जिल्लाका तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मीहरुको रहेको छ । विगतमा स्वयमसेवकालाई औषधि वितरण गर्न लगाएकोमा यसपटक तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मीहरु समेत टोल-टोलमा खटिवडा

'लगातार छ वीरसम्म दुई प्रकारका औषधिहरुको मिश्रित सेवनले आन्द्रामा भएका जुका त मार्छ नै हामीपाइल्याई समेत नष्ट र रोककथम गर्दै - भन्दै सन् २०२० सम्मको कार्यक्रम सकारेपछि पनि सेम्पलिडमा न्यू केसहरू देखिएपछि सन् २०३० लाई लक्ष बनाएर संगै यो वर्ष फागुन ११ गतेदेखि १७ गतेसम्म १५ जिल्लाका सरकारी स्वास्थ्य संस्थाका स्वास्थ्यकर्मीहरु औषधि खुवाउन हिँदैन राखियक्रम रहेको छ । सबै जिल्लाले कमितमा सात दिनको कार्यक्रम चलाउनेछन् । जसलाई आवश्यकता अनुसार एकस्टेन्ड गर्न चाहने सकिने सापकोटा बताउँछन् ।'

आप औषधि सेवनलाई सबै एपिले सफल बनाउन आहावासहित यो राष्ट्रिय कार्यक्रम अतिरिक्त भाकापा १५ वर्षे पालिका हुँदै गर्दै यो वितरणले विपरिवार समेत स्वास्थ्यकर्मीहरु सक्रिय देखिएका छन् । व्यस्तसाको बीच सम्पर्कमा आएका अर्का स्वास्थ्यकर्मी प्रयत्न विरामोड स्वास्थ्य शाश्वा प्रमुख राजीकृष्ण विट्ठल योहरू सम्पर्कमा आउन र एकदिन बुध र शनिवार समेतै गरी आगामना नै पुगेर सेवा दिने गरी यो कार्यक्रम होके वर्ष भैं सफल बनाइने छ ।

नेपालका प्रभावित जिल्लालाई हासिपाइले रोगमूलक गर्ने विश्व स्वास्थ्य संगठन र नेपालको लक्ष्य दिए स्वास्थ्यकर्मीहरुको लगाव र मेहनतले पूरा गर्नेछ भने विश्व स्वास्थ्य संगठनको गाइडलाइन र उसले उपलब्ध गराएको दक्ष

जनशक्ति र तालिमको सदुपयोगले तथा सबै स्थानीय तह मात्रहतका टोल संयोजकहरूले भने

अम औषधि सेवनको गाइडलाइनले भने अनुसार 'भारैरैको सुकोरी, दुई वर्ष मुनिका बालबालिकाहरु, कोनिक बिरामी, ७० वर्षमाथिका ज्येष्ठ र रोगको जिल्लातमा रहेका व्यक्ति, जिटलातमा रहेको गर्भवती बाहेको अनिवार्य तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मीबाट यो औषधि सेवन गर्नुपर्छ ।' रेडियो र माइक्रो सुचानालाई सहजीकरण गर्न मुनाल टोल विकास समिति अन्यका देवी बाँस्तोला समेत जिम्मेवार बोर सबै टोलबासीलाई सार्वजनिक भवन आगाडि औषधि खान आउन र सात दिने अभियान सफल बनाउन आहावान गरिरहेका देखिन्थे ।

के हो त फैलेरियासिस या हासिपाइले ?

यो लाम्पुबुड्को टोकाइबाट स्वस्थ व्यक्तिमा लाग्ने र कट्टप्रद अवस्थामा व्याकिलाई पुऱ्याउन सर्वे रोग हो । यसका वयस्क भर्जीवीहरु संक्रमित व्यक्तिको शरीरको लसिका प्रणालीमा बगिहारेका देखिएन्हे यो अधिक र लसिका एकाइबाट स्वस्थ व्यक्तिको शरीरमा व्यापक हाँडा हुन्छ । जसलाई लाम्पुबुड्को टोकदा

सरकारी अभियानमा सबैको सहभागिता अनिवार्य छ ।

कस्तो हुन्छ यसको परजीवी ?

यो उच्चेरेत्रिय व्यानक्रफटी नामक परजीवीले गर्दा यो रोग लाग्ने हुन्छ । यो निकै सामो धागोको त्यान्दै जस्तो देखिएन्हे । दिनभ लसिका (Lymph) मा र राति यसका माइक्रो युनिटहरु रातमा प्रवाह हुने चारिका हुन्छ । जसलाई लाम्पुबुड्को चुसेरे लिन सक्दछ ।

के कस्तो लक्षण तथा विचारहरु देखिन्छन् ?

- महिलाहरुमा स्तनको आकार ढूलो हुने हुन सक्दछ ।
- संक्रमण लसिका जिम्मेवार बोर सबै टोलबासीलाई सार्वजनिक भवन आगाडि औषधि खान आउन र जसलाई लाम्पुबुड्को टोकदा
- शरीरका विभिन्न भागहरुमा हाँडा हुन्छ ।
- संक्रमण फैलाइबाट स्वास्थ्यकर्मीहरुमा एडकोष मुनिने अथवा अन्डकोषमा पारी जम्मा हुने गर्दछ ।
- जीवानबहुल सुनिन्ने तथा व्यरिपरिका ग्रन्थीहरुमा संक्रमण देखिन्छ ।
- रोग पुरानो र जिटल बन्दै ग्राम गोडाको तल्लो भाग मुनिने गर्दछ ।
- विरामीको पिसाबाट सेतो बाक्लो सेतोपदार्थ जान सक्छ ।

(ओषधि सेवनले शरीरमा भर्जीवीहरु स्तरालाई सामान्य चालकावी लाग्ने, रिंगटा लाग्ने जस्ता सामान्य प्रतिअसर देखिएन्हे पारीको विनाफिराहरु आहावान सिंहपर्दछ ।)

हासिपाइलेरोको राज्यालय निर्यात गर्ने ?

- हासिपाइलेरोको रोक्याम र नियन्त्रणको संवैभन्दा पहिलो उपाय भनेको लाम्पुबुड्को टोकाइबाट बन्दै हो ।
- राति सूत्वा, गाई गोठ, पशुपत्नीका खोरसम माँदा पूरा शरीर कपडाले ढाकेमा आफू सुरक्षित हुन्छ ।
- केटाकीहरुलाई खेलन पठाउदा र संभँ-बिहान आफू बाहिर निस्कैदा पूरा बाहुला कपडा लागाउने गर्नु पर्दछ ।
- घर विपरिका पानी जम्म सक्ने खाल्डाखुल्डी उर्मे, घर विरापर भएकोले र घासलाई गोलो र ढूलो हुने भएकोले ।
- माघी पोखरीमा लाम्पुबुड्को लार्भा खानेखालका माघी पानाले ।
- घरका झाल-दोका भएकोले भेटिलेखनमा जाली प्रयोग गर्ने ।
- यही फागुन ११ गतेवाट हुने हासिपाइले रोगाविद्को औषधि नदराइ तालिम प्राप्त स्वास्थ्यकर्मीबाट सेवन गर्ने र औषधि प्रयोग सम्बन्धी छर-छिमेक, साथी-भाइलाई सही सूचना प्रवाह गर्ने ।

(खालिका नेपाल औषधि व्यवसायी संघ भापा कार्यसमिति सदस्य तथा स्वास्थ्य शिक्षक गुरु ।)

